

vse mu je šlo po sreči, jaz sem mu želel le to, da bi jih tudi dobro prodal. Za sušenje sliv (češpelj) ima napravljeno sušilnico po Bosenski sistemi, kakoršnih je le redko kje videti. Tudi vse drugo je tako, da nobena reč ne gre v kvar.

Drugi dan od prijetnega tega kraja se napotim proti Radovici. Pot do tje ni dolga, kako poldrugo uro peš; kamnita pa je in pelje večidel po grmovji. Vendar je razgled po Koki in Vlaških vaséh ob nji prijeten. Tu bivajo Uskoki.

Naj mi bo pri tej priliki dovoljeno spregovoriti o gori in ljudeh toliko, kolikor sem slišal od izvedenega moža in župnika, ki že več ko 20 let tù biva.

Večkrat se bere beseda „Gorjanci“, ki ima pomeniti gorovje pričenjajoče se za Novomestom in segajoče daleč v Hrvaško. A ime „Gorjanci“ pomeni le prebivalce tega gorovja; gorovje samo pa se imenuje Koka, kar je dokazano po starinskih pismih, vsled tega prebivalci tega gorovja Uskoki (Uz-Koki = ob Koki bivajoči), in to ne samo Vlaha, ampak tudi katoličani. Da bi imelo gorovje ime od uskokov (pribeglih, Flüchtlinge, Ueberläufer), ni tako naravno, in se tudi ne dá dokazati. Ime „Gorjanec“ je pa na vsak način za gorovje neprilичno, ker „gorjancev“ je tudi drugje, posebno na Gorenskem, pa se vendar nobena gora tako ne imenuje.

Še nekaj o Vlahih, kakor so sedaj. To je večidel bolj revno ljudstvo; nekateri, ki se pečajo s trgovino, so pa vendar tudi zelo premožni. Od katoličanov se razločijo po jeziku, šegi in noši. Tudi so bolj temnega obraza, nezaupljivi, molčeči; ženijo in možé se le med sabo, s katoličani ne. Na čistost deklet držé veliko, žene so v tem obziru manj natančne. Jezik govore bolj srbski, v govoru boš razločil brž Vlaha od Kranjca. Možki so bolj temne barve in hudih oči, ženske pa si mažejo lasé s slanino (špehom); jaz sem srečal dekleta (ki se pozná po kapici in eni kiti, žene imajo po dve kiti in bel prt jim plapoli na glavi); bila je temnega obraza, brhke postave in jako živih črnih oči. Ko se srečava, prašam jo, kako daleč bo še do Radovice. A ona plašno švigne memo mene, ne davši mi odgovora, pri tem pa dobim v nos duh, kakoršnega spuščajo od sebe cigani, in ko za njo pogledam, vidim, da je njena lepa črna kita na belem jopiču zadej naredila grdo črno liso, kakor od maščobe. Reči moram, da je oboje to brž uničilo vtis, ki sem ga dobil od gibčne in lične postave ter mikavnega simpaticnega obraza.

Fará imajo menda petero, a le malokaterikrat povsod svojega župnika. Zato hodijo pogosto v katoliške cerkve, katoliški duhovni jih v sili tudi obhajajo in tako bodo morda kmalu zedinili se s katoličani, ker njihova vera tako ni dosti različna od naše. — Šolo pa gre slabše. Kar jih je naseljenih med katoličani — in teh je precej — ne pošiljajo svojih otrok v nobeno šolo, ampak ti rastejo sami po sebi, kakor divjaki. Meni se je čudno zdelo, da za te ljudi ne veljá „schulzwang“, za vse druge pa. Zakaj bi ne hodili v šolo na Suhor, Radovico itd.? Saj še v Ljubljani hodijo celó katoliški otroci v luteransko šolo! Ali je le katoliška vera nevarna za drugoverce? Se morda bojé, da bi se te ne „nalezli“? Nek učitelj je rekel mi, da se bojí vlaških otrok, ker so tako nečedni, da smrad povsod iz njih puhti. Naj se jih pa prisili, da se bodo ocedili. Morda bi naša vlada za te ljudi tudi lahko kaj storila, ker plačujejo davke prav tako, kakor mi.

(Dalje prihodnjič.)

Zgodovinske črtice o Kranjskem polku št. 17.

Danes, ko je naš Kranjski polk (regiment) št. 17, zdaj imenovan „polk barona Kubna“, izbran, da z drugimi Avstrijsko-ogerskimi polki zaseda Bosno, utegne čitatelje „Novic“ zanimivati, da zvedó, kolikokrat je ta polk se že vdeležil bojev zoper krvoločnega Turka. Zgodovina nam to-le kaže:

Pod imenom „Hohenlohe-Kirchberg“ l. 1632. ustanovljen, je prvokrat leta 1664. pomagal obsedati Kanížo, potem se je bojeval pri Št. Gotardu. — Leta 1683. ga nahajamo med armadami, ki so prihitele na pomoč Dunaju, katerega so oblegali Turki, in jih zapodile, da si niso upali oblegati ga drugi pot. — Leta 1684. je bil pri obsedi Budima (Ofen), l. 1685. pa v bitki pri Ostrogonu (Gran). — Leta 1716. ga nahajamo v bitki pri Petrovaradinu, pri Temešvaru in pri naskoku njegove Palanke, — leta 1717. pa pri osedi in boji pred Beligradom. — Leta 1737. je s polkom Franc-Lotrinškim branil desno krilo armade in pri potovanji v Niš (Nissa) v Srbiji je stal v prednji straži. Leta 1738. se je bojeval pri Kornii.

V Dalmaciji je bil naš polk prvokrat leta 1797. in je ondi (v Zadru) ostal od 1. julija 1797. do 1. oktobra 1799. leta.

pl. R.

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu starega skušenega pravnika.

Spisuje Jakob Aléšovec.

Iz globočine morjá.

(Dalje.)

Do tu so segali spisi Dolarjevi, katere sem bil prebral, ko je že solnce skoz okno gledalo. S spanjem ni nič, to naglo spoznam, zato vstanem in se napravim, da bi šel k Dolarju, da bi mi ustmeno povedal konec jako zanimive dogodbe. Po pravici povem, če rečem, da si konca nisem mogel po vsem tem nikakor misliti. Gostilnico, v kateri je čez noč ostal, mi je bil že sinoči povedal, zato se — v kavarni s sklenico čaja privezavši si dušo — podam naravnost tje. V veži vidim tri služnike, ki ravno skladajo dolg zaboj z voza. Te vprašam po tujcu z imenom „Gutman“, ki je včeraj prišel z Marseilla.

„Le za nami“ — je odgovor — „ravno mu imamo ta zaboj nesti v sobo“.

Jaz grem za njimi in ko dospemo do sobe, se odpró vrata, in on stopi, bled ko smrt, med nje.

„A, gospod svetovalec, tako zarano že? Le notri, prosim!“ Delavcem veli dolgi zaboj postaviti v kot sobe, in ko se je to zgodilo in so nosači odšli, se obrne proti meni:

„Vse brez vspeha, kaj ne?“ — vpraša z milim tužnim glasom. „Tako daleč že, toliko prestat in vse za — nič. To je bridko, gospod svetovalec. O Emi ni duha ne slha!“

„Ravno zato ni še obupati“ — ga skušam jaz tolažiti. „Truplo njeno se še ni nikjer našlo, tudi je nihče ni videl pri vodi. Ni li po vsem tem mogoče, dá, skoro gotovo, da še živí, da se je skesala, da je s tem korakom hotela le odložiti poroko ali jo celó nemogočo storiti? Ravno kakor ste vi Spitlerja“ — nadaljujem, besedo nalašč napeljuje do te stvari — „ravno kakor ste Spitlerja, ki je tudi vtonil —“

„A, ste že vse prebrali?“ — prične z žalostnim glasom. „Zdaj, ko je vse zgubljeno za-me, imam le še